

IEVADRAKSTS

2006. gada 6. aprīļa sanāksmē, pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. 2006. gada 2. martā tās tika paaugstinātas par 25 bāzes punktiem. Pēc marta lēmuma pieejamā informācija apstiprina Padomes novērtējumu, ka martā notikusī labvēlīgās monetārās politikas nostājas tālāka korekcija bija nepieciešama, lai novērstu augšupvērstos cenu stabilitātes riskus. Joprojām ir būtiski nodrošināt, lai vidējā termiņa un ilgtermiņa inflācijas gaidas euro zonā tiktu stabili noturētas cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Šāda inflācijas gaidu nostiprināšana ir priekšnoteikums, lai monetārā politika varētu sniegt ilgstošu ieguldījumu tautsaimniecības izaugsmes veicināšanā un darba vietu radīšanā euro zonā. Tā kā procentu likmes visās termiņu grupās joprojām ir ļoti zemas gan nominālajā, gan reālajā izteiksmē un saglabājas monetāro rādītāju un kredītu atlikuma kāpums un augsta likviditāte, monetārā politika joprojām ir labvēlīga. Padome turpinās ļoti rūpīgi sekot visām norisēm, lai vidējā termiņā neļautu īstenoties cenu stabilitātes riskiem.

Vispirms – par tautsaimniecības analīzi. Jaunākā informācija apstiprinājusi Padomes novērtējumu, ka pēc lēnākas attīstības perioda 2005. gada beigās tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas euro zonā uzlabojušās. Jaunākie dati, publiskotie apsekojumi un dažādas uz rādītājiem balstītas aplēses, šķiet, liecina, ka 2006. gada 1. pusgadā izaugsme nostiprinās un paplašinās. Patiešām, joprojām pastāv nosacījumi stabilai izaugsmei turpmākajos ceturkšņos. Pasaules ekonomiskā aktivitāte joprojām ir spēcīga, un tas veicina euro zonas eksportu. Gaidāms, ka saglabāsies stabila ieguldījumu aktivitāte. To labvēlīgi ietekmēs ilgstoši ļoti labvēlīgie finansēšanas nosacījumi, bilances pārstrukturēšana, kā arī uzkrātā un joprojām augošā uzņēmumu peļņa un efektivitātes kāpums. Laika gaitā arī patēriņa pieaugumam vajadzētu palielināties atbilstoši reāli izmantojamo ienākumu dinamikai, jo situācija darba tirgū turpina pakāpeniski uzlaboties. Šādu ekonomiskās aktivitātes perspektīvu apstiprina arī pieejamās starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu prognozes.

Tautsaimniecības izaugsmes riski īsākā termiņā kopumā šķiet līdzsvaroti. Tālākā nākotnē joprojām vērojami lejupvērsti riski saistībā ar iespējamo naftas cenu kāpumu un bažām par globālo nesabalansētību.

Runājot par cenu attīstību, saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi SPCI gada inflācija 2006. gada martā bija 2.2% (februārī – 2.3%, janvārī – 2.4%). Paredzams, ka īstermiņā inflācija joprojām būs virs 2%. Precīzais inflācijas līmenis lielā mērā būs atkarīgs no tā, kā attīstīsies indeksa svārstīgākās sastāvdaļas. Runājot par tālāku nākotni, gaidāms, ka 2006. un 2007. gadā inflāciju būtiski ietekmēs administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu pārmaiņas. Augšupvērstu ietekmi var radīt arī iepriekšējo naftas cenu kāpumu netiešās sekas. Savukārt darba samaksas dinamika euro zonā pēdējo ceturkšņu laikā saglabājusies mērena, un gaidāms, ka darba samaksas kāpums joprojām būs ierobežots, daļēji atspoguļojot spēcīgo globālās konkurences spiedienu, īpaši apstrādes rūpniecībā. Nesenā pagātnē mērenās darba samaksas attīstības tendences palīdzējušas mazināt iekšzemes inflācijas spiedienu. Būtiski, lai nākotnē, arī uzlabojoties ekonomiskajai videi, sociālie partneri turpinātu pildīt savas saistības šajā jomā.

Saistībā ar cenu attīstības perspektīvu saglabājas augšupvērsti riski. Tie ietver turpmāku naftas cenu pieaugumu, iespēju, ka naftas cenu kāpuma ietekme uz patēriņa cenām būs spēcīgāka, nekā paredz pašlaik, administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu papildu palielināšanos un – plašākā skatījumā – krasāku darba samaksas un cenu dinamiku, nekā gaidīts, iepriekšējo naftas cenu kāpumu netiešās ietekmes dēļ.

Tagad par monetāro analīzi. Jaunākās norises apstiprina, ka zemo procentu likmju stimulējošā ietekme joprojām ir dominējošais faktors, kas nosaka spēcīgo monetārās ekspansijas tendenci. Turklāt privātpersonām izsniegto kredītu gada kāpuma temps pēdējos mēnešos turpinājis augt, strauji palielinoties mājaisaimniecību aizņēmumiem (sevišķi kredītiem mājokļa iegādei) un nefinanšu sabiedrību aizņēmumiem. Kopumā nozīmīgs monetāro rādītāju un kredītu atlikuma pieaugums euro zonā augstas likviditātes apstākļos turpina norādīt uz augšupvērstiem cenu stabilitātes riskiem vidējā un ilgākā termiņā.

Apkopojot minēto, paredzams, ka 2006. un 2007. gadā saglabāsies augsta gada inflācija, un tautsaimniecības analīze rāda, ka joprojām pastāv augšupvērsti cenu stabilitātes riski. Ņemot vērā monetāro rādītāju spēcīgo pieaugumu un augsto likviditāti augošas ekonomiskās aktivitātes apstākļos, tautsaimniecības analīzes un monetārās analīzes rezultātu salīdzinājums apstiprina novērtējumu, ka vidējā termiņā un ilgtermiņā dominē augšupvērsti cenu stabilitātes riski. Būtiski, lai vidējā termiņa inflācijas gaidas joprojām

tiktu stingri noturētas cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Tāpēc Padome turpinās ļoti rūpīgi sekot visām norisēm, lai nepieļautu cenu stabilitātes risku īstenošanos, tādējādi sniedzot tālāku ieguldījumu stabilā tautsaimniecības izaugsmē un darba vietu radīšanā.

Runājot par fiskālo politiku, lai gan 2005. gada budžeta rezultāti lielākoties ir labāki, nekā varēja cerēt pirms dažiem mēnešiem, 2006. gadam plānotās budžeta bilances euro zonā kopumā neliecina par ievērojamu fiskālās konsolidācijas progresu. Ņemot vērā ekonomisko perspektīvu, nepieciešams straujāks deficīta samazināšanas temps. Kā novērots pagātnē, fiskālās konsolidācijas novilcināšana apstākļos, kad ekonomiskā aktivitāte pieaug, rada riskus vidējā termiņā. Straujāka deficīta samazināšana ar drošiem un pilnībā konkretizētiem pasākumiem visaptverošas reformu programmas ietvaros palīdzētu uzlabot konfidenci euro zonas vidēja termiņa perspektīvai un nepieļaut pagātnes notikumu atkārtošanos, kad pašapmierinātība labos laikos veicināja ilgstošu budžeta nelīdzsvarotību.

Attiecībā uz strukturālajām reformām Padome atzinīgi vērtē Eiropadomes sanāksmē Briseļē 2006. gada 23. un 24. martā izteikto aicinājumu saglabāt atjaunotās Lisabonas stratēģijas impulsu virzībā uz izaugsmi un nodarbinātību. Kā uzsvērts Eiropadomes sanāksmē, pašlaik jākoncentrējas uz to, lai nodrošinātu dalībvalstu iesniegtajās nacionālajās reformu programmās apstiprināto pasākumu efektīvu, savlaicīgu un visaptverošu īstenošanu un, ja nepieciešams, noteiktu stingrākus pasākumus. Šie pasākumi vērsti arī uz to, lai uzlabotu valsts finanšu ilgtspēju un kvalitāti, vairotu darba un preču tirgu elastību, veicinātu labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi un nodrošinātu pilnīgi funkcionējošu ES iekšējo tirgu, t.sk. enerģijas un pakalpojumu tirgu. Visaptverošu strukturālo reformu īstenošana īpaši nozīmīga euro zonas valstīm, lai palielinātu darba samaksas un cenu elastību un spēju pretoties šokiem, veicinātu strukturālos pārkārtojumus, paātrinātu potenciālā ražošanas apjoma kāpumu un darba vietu radīšanu, kā arī mazinātu cenu spiedienu, tādējādi palīdzot īstenot vienotās monetārās politikas uzdevumu.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti trīs raksti. Pirmais raksts aplūko valsts izdevumu reformas nozīmi euro zonas tautsaimniecības izaugsmes un stabilitātes nodrošināšanā. Otrajā rakstā skaidroti svarīgākie ECB portfeļa pārvaldības operacionālie,

IT un juridiskie aspekti. Trešajā rakstā sniegts pārskats par euro zonas monetārajiem un valūtas kursu režīmiem ar trešajām valstīm.